

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/194/2020
Identifikačné číslo spisu:	1514213632
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1514213632.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne O. P., rod. A., narodenej XX. R. XXXX, F. 952/33, A. J., zastúpenej: JUDr. Evou Peničkovou, advokátkou, Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, proti žalovaným 1. S.. E. Q., narodenej XX. K. XXXX., V. XXX/X, D., 2. K.. J. Q., narodenej X. I. XXXX, C. XXXX/XX., D., 3. S.. E. Q., narodenej X. februára XXXX, C. XXXX/XX, D., žalované zastúpené: prof. JUDr. Máriou Srebalovou, PhD., advokátkou, Námestie hraničiarov 9, Bratislava, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 43C/284/2014, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/266/2019, 7Co/8/2020 zo dňa 26. februára 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/266/2019, 7Co/8/2020 zo dňa 26. februára 2020 z r u š u j e vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 43C/284/2014-789 zo dňa 1. apríla 2019 a vo výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, a vec v rozsahu zrušenia vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozsudok súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. konania 43C/284/2014-789 z 1. apríla 2019 v znení opravného uznesenia č. konania 43C/284/2014-804 z 24. mája 2019 určil, že dôvody vydedenia žalobkyne porúčiteľom S.. W. Q., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXXX/XXX ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. XXXX/XX, D., uvedené v listine o vydedení zo dňa 24.11.2013, naposledy bytom C. XXXX/XX D., uvedené v listine o vydedení zo dňa 9.10.2002 nie sú dané (výrok I) a žalobkyni proti žalovaným 1. až 3. priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II).

Odvolanie žalovaných 1.,2.3. a rozsudok odvolacieho súdu

2. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie žalované 1.-3., o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. februára 2020 tak, že rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo dňa 01.04.2019, č. k. 43C/284/2014-789 potvrdil. Zároveň odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V zo dňa 24.05.2019, č. k. 43C/284/2014-804 odmietol. Žalobkyni proti žalovaným 1., 2., 3.

priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov podaného odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa podľa odvolacieho súdu nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1., 2., 3. (ďalej aj „žalovaných“) proti rozsudku okresného súdu bolo podané nedôvodne.

4. Žalobou doručenou súdu prvej inštancie sa žalobkyňa domáhala určenia, že dôvody vydedenia žalobkyne poručiťom S.. W. Q., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX nie sú dané.

V žalobe uviedla, že Okresný súd Bratislava V, v konaní vedenom pod sp. zn. 1D/838/18, uznesením zo dňa 27.03.2014 v dedičskej veci po poručiťovi S.. W. Q. prerušil konanie o dedičstve a uložil žalobkyňu, aby do jedného mesiaca od právoplatnosti uznesenia podala na Okresnom súde Bratislava V žalobu proti žalovaným o určenie neplatnosti listiny o vydedení zo dňa 09.10.2002. Poukázala na to, že v zmysle listiny o vydedení zo dňa 09.10.2002 dôvodom vydedenia žalobkyne bolo, že napriek dlhoročnému úsiliu poručiťľa, dcéra o neho nikdy neprejavovala opravdivý záujem, ktorý ako dcéra mala prejavovať, okrem nárokov na výživné, ktoré si uplatňovala aj v prípade, keď na to nemala nárok. Údajne neprávom a podvodným spôsobom vymáhala výživné v čase, keď bola zamestnaná a nenavštevovala školu. Konštatovala, že rodičia žalobkyne uzavreli manželstvo niekoľko mesiacov po narodení žalobkyne v roku 1976, pričom rozvedené bolo v roku 1977. Od rozvodu poručiťľ žalobkyňu nenavštevoval, ani ju nijakým spôsobom nekontaktoval, a to ani pri príležitosti jej narodenín, či iných sviatkov alebo významných životných udalostí. O nezáujme poručiťľa svedčí, že dobrovoľne neplnil svoju vyživovaciu povinnosť, lebo matka žalobkyne bola nútená priznať výživné vymáhať exekučne. Poručiťľ odmietol vyplácať matke aj prídavky na dieťa, ktoré poberal a ktorých sa musela matka domáhať súdnou cestou. Poručiťľ opustil matku a svoju maloletú dcéru bez snahy prejavovať o ňu úprimný záujem. Matka žalobkyne opustila Dolný Kubín a začala pracovať v meste Trstená, kde žalobkyňa navštevovala materskú školu a prvé ročníky základnej školy. Ťažkú situáciu matky žalobkyne poručiťľ neriešil ani vo forme materiálneho zabezpečenia, keď žalobkyňa dostala od poručiťľa jediný balík, obsahom ktorého boli vyschnuté fixky a pyžamo. Matka vyhovelá prosbám žalobkyne a pokúsila sa s otcom stretnúť v meste, kde pracoval. Reakcia poručiťľa bola odmietavá s tým, že si neželá aby sa podobné návštevy opakovali. Po tomto bolestnom stretnutí žalobkyňa videla svojho otca až na pojednávaní v konaní o návrhu plnoletého dieťaťa na určenie výživného. Po uzatvorení nového manželstva matky a narodení sestry, zažila skutočne prejavovaný záujem jej nevlastného otca. Z dôvodov vytvorenia rodinného zázemia požiadala svoju matku, aby mohla používať jej nové priezvisko. Otec s návrhom na zmenu priezviska nesúhlasil, avšak súd napriek tomu návrhu vyhovel. Konajúci súd nevzhladol v konaní otca dostatočný záujem o maloletú, pretože od rozvodu počas trinástich rokov o dieťa reálny záujem neprejavil. K dôvodu na vydedenie, že žalobkyňa podvodným spôsobom vymáhala výživné, uviedla, že táto skutočnosť nie je pravdivá. Žalobkyňa podala návrh na určenie výživného 18.02.1994, keď študovala formou štúdia popri zamestnaní na SOU textilnom v Ružomberku a podľa vtedy platných právnych predpisov spĺňala podmienku nezaopatreného dieťaťa. Po ukončení štúdia bola žalobkyňa prijatá na denné štúdium na Textilnej fakulte v Liberci od 14.09.1995. Predmetné štúdium musela ukončiť dňa 20.10.1995 z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. V priebehu súdneho konania o výživné sa zmenila legislatíva a štúdium popri zamestnaní sa prestalo považovať za sústavnú prípravu na povolanie. Súd preto nevyhovel jej návrhu v plnom rozsahu a priznal jej výživné od podania návrhu od 18.02.1994 do 31.08.1994 a od 14.09.1995 do 20.10.1995. Zo strany žalobkyne tak nešlo o podvodné konanie, ale o oprávnený nárok na výživné. Uvedené však preukazuje, že poručiťľ nemienil na žalobkyňu vynakladať finančné prostriedky a ani v tejto dôležitej životnej etape nenašla žalobkyňa u otca žiadnu oporu. Mala za to, že situáciu, že o poručiťľa žalobkyňa neprejavovala záujem, bolo spôsobené poručiťľom, ktorý počas života so žalobkyňou neudržiaval žiadne príbuzenské vzťahy. Preto žalobkyňa nemôže znášať zákonné dôsledky vydedenia.

5. Z obsahu Notárskej zápisnice zo dňa 09.10.2002 vyplýva, že sa jedná o listinu o vydedení, ktorou W. Q. vydedil dcéru O. A., rod. Q. nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX Dolný Kubín, z dôvodu, že

o neho neprejavuje záujem, ktorý by ako potomok mala prejavovať. V Listine o vydedení sa uvádza, že dcéru vydedil z dôvodu, že i napriek jeho dlhoročnému úsiliu o neho nikdy neprejavovala opravdivý záujem, ktorý by ako dcéra mala prejavovať, okrem nárokov na výživné, ktoré si uplatňovala i v prípade keď na to nemala nárok. Neprávom a podvodným spôsobom vymáhala výživné v čase, keď bola riadne zamestnaná a nenavštevovala školu, čo sa preukázalo v súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava V a Krajským súdom v Bratislave. Od uvedeného súdneho konania ho nekontaktovala a ani iným spôsobom neprejavila záujem o jeho osobu.

6. Odvolací súd vyhodnotil za neopodstatnenú žalovanými uplatnenú odvoláciu námietku o oneskorení podaní žalobného návrhu. Okresný súd Bratislava V vydal vo veci uznesenie dňa 27.03.2014, ktorým konanie o dedičstve prerušil a uložil žalobkyni, aby do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia podala na Okresnom súde Bratislava V žalobu proti žalovaným o určenie neplatnosti listiny o vydedení zo dňa 9.10.2002. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaných, že sa v posudzovanom prípade jedná o hmotnoprávnu a prekluzívnu lehotu na podanie žaloby, avšak nestotožnil sa s ich názorom, že dátum doručenia bol zo strany žalobkyne zámerne prepísaný. Odvolací súd má za to, že síce došlo k prepísaniu dátumu na doručenke, avšak nie je preukázané, že k doručeniu zásielky došlo dňa 2.4.2014, resp. došlo k zámernému prepísaniu dátumu na doručenke za účelom nezmeškania lehoty na podanie žaloby. Po obdržaní zásielky sa doručenka opatrená podpisom a dátumom doručenia zasiela naspäť k odosielateľovi, a to tak, že doručenku po prevzatí zásielky ihneď prevezme poštový doručovateľ. V predmetnom prípade je sporná doručenka súčasťou dedičského spisu so sp. zn. 1D/838/13 a súdu bola vrátená dňa 7.4.2014. Odvolací súd konštatuje, že žalobkyni až následne po doručení zásielky, ktorá obsahovala predmetné uznesenie, začala plynúť jednomesačná lehota na podanie žaloby. Následné doručenie žalobného návrhu zo strany právnej zástupkyne na súd prebiehalo tak v čase, kedy už žalobkyňa nedisponovala so spornou doručenkou, ale bola súčasťou dedičského spisu, do ktorého žalobkyňa ani nenahliadala. Žaloba bola súdu doručená dňa 21.05.2014. Je preto nepravdepodobné, že by žalobkyňa prepísala údaj na doručenke ešte v čase, keď vôbec nemala vedomosť, kedy žaloba bude pripravená a podaná na súd. Polemiku o účelnom prepísaní údajov na doručenke za týchto okolností odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Vzal do úvahy aj stanovisko Slovenskej pošty, a. s., zo dňa 25.02.2019 (č. l. 694 súdneho spisu), podľa ktorého došlo k prepísaniu údaje na doručenke, keďže prepísanie dátumu doručenia je z doručenky zjavné. Avšak takéto prepísanie nebolo účelové z dôvodu nezmeškania lehoty na podanie žaloby, nakoľko v čase podania žaloby už žalobkyňa nemala k dispozícii doručenku a z obsahu dedičského spisu nevyplýva, že žalobkyňa alebo jej právna zástupkyňa do spisu nahliadala za účelom prepísania údajov na doručenke. K prepísaniu dátumu doručenia podľa názoru odvolacieho súdu došlo z dôvodu, že ku skutočnému doručeniu zásielky došlo až dňa 03.04.2014. V doručenke nie je síce uvedený dátum opakovaného doručenia, avšak vyplýva z nej, že neúspešný pokus o doručenie bol uskutočnený dňa 02.04.2014 a deň doručenia je tak 03.04.2014. Odvolací súd uzavrel, že ak došlo k doručeniu zásielky dňa 03.04.2014, je správne na uznesení o prerušení konania vyznačený dátum právoplatnosti deň 22.04.2014 (utorok), pretože koniec zákonnej pätnásťdňovej lehoty na podanie odvolania pripadol na sviatok (18.04.2014 bol Veľký piatok a dňa 21.04.2014 bol Veľkonočný pondelok). Vzhľadom k uvedenému, pokiaľ bola žaloba doručená na príslušný súd dňa 21.05.2014, bola doručená v jednomesačnej prekluzívnej a hmotnoprávnej lehote a bola tak podaná včas. Z uvedeného dôvodu, odvolací súd námietky žalovaných v tomto ohľade považuje za nedôvodné.

7. K žalovanými uplatnenému odvolaciemu dôvodu, že súd nevykonával navrhnutý dôkazný prostriedok na zistenie rozhodujúcich skutočností, odvolací súd uvádza, že navrhovanie dôkazov je právom a zároveň povinnosťou účastníkov konania, avšak len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Žalované v odvolaní namietali, že súd prvej inštancie nevykonával dožiadanie na Sociálnu poisťovňu o poskytnutie informácie, či bola žalobkyňa počas konania pred Obvodným

súdom Bratislava V, sp. zn. 5C 127/95, t.j. od 18.02.1994 do 25.03.1996 zamestnaná, v akom období a u akého zamestnávateľa, tak ako to žiadala vo svojom podaní zo dňa 10.09.2014. Z obsahu podania žalovaných 1., 2. a 3. zo dňa 10.09.2014, ktorým sa vyjadrili k podanej žalobe a okrem iného pripojili 23 dôkazov, žiadali súd, aby požiadal Sociálnu poisťovňu o predmetnú informáciu. V tejto súvislosti poukázal odvolací súd aj na zápisnicu o pojednávaní zo dňa 01.04.2019, v zmysle ktorej žalované nemali žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Vo vzťahu k námietkam žalovaných, že súd prvej inštancie ani len taxatívne neuviedol úplne všetky dôkazy, ktoré žalované v konaní predložili odvolací súd uviedol, že viacero dôkazných prostriedkov, ktoré žalované vymenovali vo svojom odvolaní, boli predložené aj žalobkyňou a súd prvej inštancie ich v rozsudku vymenoval ako prostriedky procesného útoku žalobkyne. Tak bola označená napríklad aj v odvolaní namietaná príloha 9, 10, 24, 52 až 62. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 45/1986). Do obsahu základného práva nepatrí povinnosť súdu vykonať všetky navrhnuté dôkazy, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia vecí sudcovi a súdu umožňuje vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú. Odvolací súd na podklade uvedeného nepovažoval za naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, a to také porušenia predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie v spore vykonal výnimočne rozsiahle dokazovanie, aby zistil dostatočne a riadne skutkový stav v posudzovanom prípade a z tohto dôvodu nepovažoval za vadu, keď nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Žalovanými navrhované dôkazy by podľa názoru odvolacieho súdu nevyvrátilo ani otázku oneskoreného podania žaloby ani existenciu dôvodov vydedenia, keď súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie postačovalo pre riadne zodpovedanie týchto otázok. Za vadu konania nemožno považovať okolnosť, že si súd neosvojil tvrdenia žalovaných, prípadne nevykonal dôkaz na preukázanie skutočnosti, ktorá nebola podstatná pre daný spor (Najvyšší súd SR, sp. zn. 1 Obdo V 37/2010, ZSP 4/2013). Za daných okolností nevzhliadol odvolací súd taký postup zo strany súdu prvej inštancie, ktorým by znemožnil žalovaným, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd tak zároveň posúdil odvoláciu námietku žalovaných, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, ako nedôvodnú.

8. V súvislosti s namietanou zmenou zákonného sudcu, odvolací súd uviedol, že v spise je Úradný záznam zo dňa 04.07.2017 (č. l. 524), v zmysle ktorého na základe zmeny rozvrhu práce č. 14 na rok 2017 (Spr. 3685/2016 s účinnosťou od 24.05.2017) bol tento spis prevzatý sudkyňou Mgr. Evou Vallovou. Žalované namietali, že v období od 24.05.2017 do 04.07.2017 nemal spis žiadneho zákonného sudcu a žalovaná 1. opakovane žiadala o uskutočnenie výsluchu svedka pani K. Q. pre jej vysoký vek. Z obsahu spisu však vyplýva, že v súvislosti s výsluchom tejto svedkyne súd prvej inštancie dňa 12.05.2017 adresoval svedkyňi žiadosť o písomné vyjadrenie sa k otázkam (č.l. 511). Súd prvej inštancie pojednávanie nariadené na deň 22.05.2017 na základe ospravedlnenia neúčasti a žiadosti o odročenie pojednávania žalovanej 2 (č.l. 502) odročil. Svedkyňa K. Q. listom zo dňa 28.05.2017 žiadala súd o viac času na napísanie odpovedí. Nová zákonná sudkyňa už dňa 04.07.2017 dala pokyn kancelárii, aby svedkyňi K. Q. oznámil, že jej predlžuje lehotu na napísanie odpovedí do 31.07.2017 (č.l. 525). Súd prvej inštancie tak vykonal všetky úkony, a to v súlade so zásadou rýchlosti preto, aby táto svedkyňa vo veci podala písomnú výpoveď. Údaje v spise odvolací súd nevyhodnotil ako protirečivé, pretože je zrejmé, že spis bol novej zákonnej

sudkyňi pridelený rozvrhom práce s účinnosťou od 24.05.2017 a fyzicky tento spis prevzala zákonná sudkyňa dňa 04.07.2017, kedy v tento deň aj vykonala procesný úkon. Časový úsek od 24.05.2017 do 04.07.2017, v rámci ktorého nebol vykonaný procesný úkon zo strany súdu prvej inštancie nepovažuje odvolací súd za neprimerane dlhé obdobie (41 dní z toho 29 pracovných dní), keď aj s poukazom na

ďalší procesný postup boli vykonávané ďalšie procesné úkony zo strany súdu v primeranej dobe. Vo vzťahu k odvolateľkami namietanej vade, že súd prvej inštancie nevyzval žalované I. a 3. k položeniu otázok svedkyňi K. Q. odvolací súd skonštatoval, že tento nedostatok žalované namietli až v odvolaní, t. j. tri roky po tom, čo boli otázky svedkyňi položené. Žalované I. a 3. mali možnosť v priebehu konania na súde prvej inštancie pochybenie namietat', keď spor nebol skončený a konalo sa v ňom ešte niekoľko pojednávaní, vo veci podali žalované ešte viacero vyjadrení a mali možnosť nahliadnuť do spisu. Z uvádzaných dôvodov v takomto postupe odvolací súd nevzhliadol dôvod, pre ktorý by bolo ho možno kvalifikovať ako postup nesprávny s dôsledkom odňatia možnosti žalovaných konať pred súdom.

9. Odvolací súd sa vyjadril i k otázke existencie dôvodov vylúčenia sudcov, ktorí rozhodovali spor na okresnom súde a uviedol, že žalované v spore vzniesli voči konajúcej sudkyňi Mgr. Anne Križákovkej námietku zaujatosti podaním zo dňa 13.11.2015, ktorú odôvodnili v podstate rovnako ako ju odôvodnili v podanom odvolaní. O uvedenej námietke zaujatosti rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 07.12.2015, sp. zn. 6NcC/76/2015 tak, že sudkyňa Okresného súdu Bratislava V Mgr. Anna Križáková nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 43C/284/2014. Odvolací súd s poukazom na uvedené ako aj na skutočnosť, že Mgr. Anna Križáková vec už ďalej neprejednávala, ani vo veci meritórne nerozhodla s poukazom na zmenu zákonnej sudkyne, neposúdil predmetnú odvoláciu námietku ako námietku zaujatosti a argumentáciu žalovaných v tomto smere považuje za bezvýznamnú.

10. Odvolateľky mali za to, že opakovane došlo k porušovaniu princípu rovnosti strán sporu, keď im nebolo doručené procesné vyjadrenie žalobkyne predložené dňa 23.10.2015 a nemali možnosť sa s jeho obsahom oboznámiť pred konaním pojednávania dňa 30.10.2015. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. augusta 2014, sp. zn. 2 Cdo 209/2014). Odvolací súd uviedol, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu. Z obsahu spisu (úradný záznam č.l. 323) vyplýva, že podanie právnej zástupkyne žalobkyne z 22.10.2015 bolo doručené žalovanej dňa 28.10.2015. Pojednávanie sa vo veci konalo dňa 30.10.2015, pričom zo zápisnice

z pojednávania (č.l. 324-328) vyplýva, že súd skonštatoval, že konajúcej sudkyňi bolo podanie právnej zástupkyne žalobkyne z 22.10.2015 do spisu založené tesne pred pojednávaním. Žalovaná strana namietla, že podanie nebolo súdu doručené v potrebnom rozsahu a žiada, aby predmetné podanie bolo doručené žalovaným. Napriek tomu, že súd prvej inštancie nedoručil predmetné podanie žalovaným I. a 3., mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie neporušil princíp rovnosti zbraní. Od predmetného pojednávacieho dňa konanie na súde prvej inštancie trvalo až do 01.04.2019, vykonalo sa ešte niekoľko pojednávaní a strany sporu mali možnosť v spore podávať návrhy, vyjadrenia, žiadosti, nahliadať do spisu, prípadne kedykoľvek namietnuť, že predmetné procesné podanie im nebolo doručené. Žalované I. a 3. počas konania na súde prvej inštancie na danú vadu nepoukázali a nedoručenie podania nenamietali skôr ako v odvolaní, pričom zjavne mali možnosť nedoručenie namietaného podania využiť. Daná námietka žalovaných uplatnená až v odvolaní sa tak javila odvolaciemu súdu ako zjavne obštrukčná. S poukazom na uvedené, mal odvolací súd za to, že žalovaným I. a 3. nedoručením jedného procesného vyjadrenia za situácie, keď im bola daná možnosť oboznámiť sa s predmetným podaním nahliadnutím do spisu, resp. mohli žiadať o doručenie tohto podania zjavne skôr, nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam uvedeným v tomto podaní a týmto postupom nedošlo k odopretiu spravodlivosti.

11. Vo vzťahu k námietkam odvolateľiek, že súd prvej inštancie odňal žalovanej 3. právo konať pred súdom, keď vykonal pojednávanie dňa 12.05.2016 v jej neprítomnosti, odvolací súd podľa obsahu spisu

zistil, že pojednávanie z 30.10.2015 bolo odročené na deň 11.02.2016. Žalovaná 3. podaním zo dňa 03.02.2016 ospravedlnila svoju neúčast' a žiadala pojednávanie odročiť vzhľadom k tomu, že zo zdravotných dôvodov sa nemôže predmetného pojednávania zúčastniť a trvala na osobnej prítomnosti na pojednávaní (č.l. 397). Súd prvej inštancie akceptoval predmetnú žiadosť žalovanej 3. a nariadil nový termín pojednávania na deň 12.05.2016. V zmysle listu zo dňa 03.05.2016 žalovaná 3. opätovne ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní a žiadala pojednávanie nariadené na deň 12.05.2016 odročiť zo zdravotných dôvodov, pričom trvala na osobnej účasti na pojednávaní (č. l. 420). K listu pripojila potvrdenie o zdravotnom stave, v zmysle ktorého je zrejmé, že žalovaná nebola zdravotne spôsobilá zúčastniť sa súdneho pojednávania, nakoľko by sa jej mohol vážne zhoršiť zdravotný stav. Súd prvej inštancie neakceptoval žiadosť o odročenie pojednávania s poukazom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania a s odôvodnením, že predchádzajúce pojednávanie vo veci bolo už odročené z rovnakého dôvodu zohľadňujúc predpokladanú dobu liečenia žalovanej 3. Uviedol, že na pojednávaní majú byť vypočutí svedkovia, pričom za účelom plynulosti a rýchlosti konania pristúpi k ich výsluchu za prítomnosti žalovaných 1. a 2., ktoré majú rovnaký záujem na výsledku sporu ako žalovaná 3. a žalovaná 3. bude mať zabezpečenú možnosť oboznámiť sa s obsahom

úkonov vykonaných na pojednávaní. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 pojednávanie bolo možné odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O.s.p.). Súd za splnenia predpokladov uvedených v ustanovení § 101 ods. 2 O.s.p. mohol uskutočniť pojednávanie a na tomto aj rozhodnúť vec bez prítomnosti účastníka, ktorý bol riadne predvolaný a nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v posudzovanom prípade bolo dôvodné s poukazom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania, nevyhovieť návrhu žalovanej 3. na odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov. Práva žalovanej 3. podľa názoru odvolacieho súdu neboli porušené, keď vo veci bolo následne pojednávanie nariadené na deň 01.10.2018 a 01.04.2019, kde bola žalovaná 3. už prítomná a bola oprávnená v prípade rozpornosti vo výpovediach svedkov navrhnúť ich konfrontáciu, prípadne zopakovanie vykonania ich výsluchu. Zároveň neopomenul skutočnosť, že na predmetnom pojednávaní boli prítomné žalované 1. a 2., dcéry žalovanej 3., ktorých záujmy korelujú so záujmami žalovanej 3.

12. Odvolateľky namietali aj porušenie procesných predpisov počas opakovaného výsluchu matky žalobkyne na pojednávaní dňa 1.10.2018. Z obsahu zápisnice o pojednávaní vyplýva, že súd prvej inštancie na predmetnom pojednávaní vykonal výsluch svedkyne O. C.. Vzhľadom k rozporu vo výpovedi tejto svedkyne, právna zástupkyňa žalobkyne navrhla konfrontáciu matky žalobkyne so svedkyňou, čo namietala žalovaná 1. z dôvodu, že nebola zachovaná päťdňová lehota na prípravu. Súd prvej inštancie rozhodol, že ku konfrontácii pristúpi z dôvodu hospodárnosti konania, súčasne oznámil žalovaným, že budú mať právo dodatočne navrhnúť konfrontáciu, či výsluch svedkov. Odvolací súd sa s uvedeným postupom súdu prvej inštancie stotožnil. Ak sa súd rozhodne vykonať konfrontáciu svedkov na pojednávaní z dôvodu hospodárnosti a rýchlosti konania, ako aj z dôvodu odstránenia rozpornosti výpovedí svedkýň, o ktorom strany sporu vopred nevedeli, nejedná sa bez ďalšieho o porušenie práva na prípravu pojednávania ani o porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Žalovaným dal súd prvej inštancie možnosť následne v konaní navrhnúť vykonanie konfrontácie, či výsluch svedkýň. Žalované túto možnosť nevyužili a predmetný postup súdu namietali až v odvolaní.

13. K námietke žalovaných, že súd prvej inštancie neuviedol svoje predbežné právne posúdenie, odvolací súd uvádza, že ak samosudca toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a podobne. Striktné nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. zo strany súdu nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a možno ho vyhodnotiť len ako tzv. inú vadu konania a existencia tejto vady sama o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia (Uznesenie NS SR, SP. zn. 4 Cdo 167/2012).

14.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv žalovaných na pojednávaní dňa 31.10.2015 (pri výsluchu

svedkov), k nedoručeniu výsledku prešetrenia reklamácie Slovenskej pošty, a.s., k vykonaniu dôkazov ex offio zo strany súdu a nesprávne mu postupu pri vyhotovení zápisnice z pojednávania zo dňa 01.04.2019, odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.07.2010, sp. zn. 3 Cdo /61/2010 v zmysle ktorého: „Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Je vždy vecou individuálneho posúdenia v každom jednotlivom prípade, aké dôsledky majú procesné nedostatky v postupe súdov (II. ÚS 261/06). Nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania.” V zmysle § 126 ods. 3 O.s.p. bol sudca potom, ako svedok súvisle opísal všetko, čo vie o predmete výsluchu, oprávnený klásť svedkovi otázky potrebné na doplnenie a vyjasnenie jeho výpovede. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia otázky môžu dávať so súhlasom samosudcu i účastníci. Zasahovanie do výsluchu samosudcom bolo oprávnené a odôvodnené, keď považoval niektorú z kladených otázok na svedka za nespornú, mal záujem korigovať odpovede svedkov z hľadiska toho, aby nevybočovali od predmetu sporu, prípadne kladené otázky neboli z hľadiska posúdenia veci významné. Niektoré z namietaných otázok súdu mohli byť sčasti so sugestívnym podtónom a súd prvej inštancie mal doručiť výsledok prešetrenia reklamácie Slovenskej pošty, a.s. stranám sporu, avšak odvolací súd vyhodnotil tieto namietané vady ako aj vady pri protokolácii a vyhotovení zápisnice o pojednávaní za vady takej intenzity, že nemajú za následok porušenie práv žalovaných na spravodlivý proces. Zároveň odvolací súd k namietanému odňatiu práva žalovaných na záverečnú reč uvádza, že zo zápisnice z pojednávania zo dňa 01.04.2019 (č. l. 779-784) ako aj zo zvukového záznamu je zrejmé, že žalovaným 1. až 3. bolo umožnené predniesť záverečné reči. Po skončení záverečnej reči žalovanej 3., žalobkyňa požiadala súd prvej inštancie o krátku reakciu na to, čo žalované 1, 2 a 3 vo svojich záverečných rečiach uviedli. Súd prvej inštancie jej vyhovel. Po skončení reakcie žalobkyne, žalované nepožiadali súd prvej inštancie o reakciu na to, čo uviedla žalobkyňa, preto súd prvej inštancie nijakým spôsobom nezasiahol do ich práv tým, že by im odňal možnosť vyjadriť sa alebo im uvedené bezdôvodne odoprel. Súd prvej inštancie im neodoprel, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci ani týmto postupom neporušil ich práva na spravodlivý súdny proces.

15. K námietkam žalovaných, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd skonštatoval že vydedením rozumie jednostranný výslovný prejav poručiťovej vôle, ktorým sa odníma potomkovi ako neopomenuteľnému dedičovi právo, ktoré by mu inak patrilo podľa zákona. Vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiťa musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti. Materiálnou náležitosťou vydedenia je (okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právnych úkonov) existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Ustanovenie § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraduje ich do štyroch skupín. Pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi. Dôvod vydedenia sa musí uviesť v listine o vydedení. Či ide o neprejavenie opravdivého záujmu v zmysle ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b/ OZ, možno považovať za významný vzťah medzi poručiťom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiťa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b/ OZ, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo, najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiťa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavenie takéhoto kvalifikovaného záujmu. Zákonný dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b/ OZ totiž vyžaduje, aby neprejavenie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu. Záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiťa je treba posudzovať s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu. Pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiťa opravdivý záujem, dôsledkom toho, že poručiť neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho dovodiť, že by neprejavenie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom k jeho vydedeniu

(rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Cdo 239/2009).

16. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie mal za to, že žalobkyňa od svojho otca počas detstva ani po dosiahnutí plnoletosti nedostala reálnu príležitosť vybudovať si bližší citový vzťah. S ohľadom na nevybudovaný citový vzťah, ktorého základom bol nezáujem poručiteľa o žalobkyňu už od jej detstva, nemožno od žalobkyne ani ako plnoletej osoby spravodlivo žiadať, aby niesla zákonné dôsledky vydedenia, nakoľko situáciu, že o poručiteľa neprejavovala opravdivý záujem, bol spôsobený predovšetkým poručiteľom. Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom, že poručiteľ mal byť v zásade tou osobou, ktorá sa v období detstva maloletej mal starať o to, aby si vybudoval vzťah s dcérou lebo žalobkyňa takúto možnosť nemala. Pokiaľ otca nepoznala, nemala ako nadviazať s ním ako maloletá kontakt, na ktorý by mohla následne nadviazať ako plnoletá. V konaní bolo preukázané, že za dlhé roky mladosti žalobkyne veškerá prejavovaná starostlivosť poručiteľa o ňu spočívala výlučne v plnení si vyživovacej povinnosti, a to tak ako ju stanovil súd. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaných, že bolo právom poručiteľa podať návrh na zrušenie výživného, keď prestala byť žalobkyňa nezaopatreným dieťaťom, avšak bolo taktiež právom žalobkyne výživné žiadať, keď jej naň vznikol nárok. Odvolací súd mal za to, že uplatňovanie si oprávnených nárokov z titulu výživného, nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu, tak ako to uvádzajú žalovaní. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo dňa 25.03.1995, č. k. 5C/127/95, ktorý bol potvrdený Mestským súdom v Bratislave zo dňa 06.08.1996, č. k. 9Co/202/96-100 bola poručiteľovi uložená povinnosť platiť žalobkyňi výživné. V rozhodnutí sa konštatuje, že počas štúdia na SOU Ružomberok bola navrhovateľka nezamestnaná a poberala hmotné zabezpečenie. Rozhodnutím Obvodného úradu práce bolo od 01.11.1993 žalobkyňi zabezpečenie odňaté a z evidencie bola vyradená, keďže podľa zákona spĺňala podmienky nezaopatreného dieťaťa. Súd posúdil večerné štúdium ako sústavnú prípravu na povolanie avšak s účinnosťou od 01.09.1994 bola prijatá novela a štúdium popri zamestnaní sa nepovažovalo za sústavnú prípravu na povolanie. Žalobkyňa nastúpila na denné štúdium na vysokej škole, ktoré však k 20.10.1995 bolo ukončené. Podľa Zápisnice o pojednávaní zo dňa 25.03.1996 (č. l. 115) žalobkyňa po otvorení pojednávania uviedla, že štúdium na vysokej škole ukončila k 20.10.1995. Preto súd zaviazal poručiteľa povinnosťou platiť výživné od 18.02.1994 (od podania návrhu) do 31.08.1994 a od 14.09.1995 do 20.10.1995. Z uvedeného je zrejmé, že nárok na výživné bol oprávnený a nemožno ho považovať za podvod zo strany žalobkyne. Aj z odvolania poručiteľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 25.03.1995 (č. l. 773) vyplýva, že žalobkyňa až po ukončení štúdia na vysokej škole, t. j. až dňa 23.10.1995 bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, preto odvolací súd nemal za preukázané, že by žalobkyňa zároveň poberala sociálne dávky a žiadala výživné. V tejto súvislosti sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že výživné ani podanie návrhu na určenie výživného nemožno kvalifikovať ako trestný čin.

17. Na základe uvedeného sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s právnymi a skutkovými závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo dňa 01.04.2019, č. k. 43C/284/2014-789 výrok I. ako vecne správny potvrdil.

18. Žalované 1., 2. a 3. odvolaním napadli aj uznesenie Okresného súdu Bratislava V zo dňa 24.05.2019, č. k. 43C/284/2014-804, ktorým súd prvej inštancie bez návrhu strany sporu opravil výrokovú časť rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 43C/284/2014-789 zo dňa 01.04.2019 z dôvodu chyby v datovaní listiny o vydedení z nesprávneho dátumu 09.10.2012 na správny dátum 09.10.2002. Civilný sporový poriadok výslovne obmedzuje prípustnosť odvolania proti uzneseniu o návrhu na opravu chýb. V danom prípade však nebol podaný návrh na opravu chýb v predmetnom rozsudku, keď súd prvej inštancie opravil chybu v rozsudku sám, bez návrhu strany sporu. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd odvolanie žalovaných 1, 2 a 3 proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V zo dňa 24.5.2019, č. k. 430284/2014-804, výrokom II. podľa § 386 písm. c) CSP odmietol, keďže smeruje proti uzneseniu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie žalovaných 1.,2.,3.

19. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalované 1.,2.,3. (ďalej len „žalované“ aj „dovolateľky“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f), e) a § 421 a/, b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

19.1.Prípustnosť dovolania voči prvému výroku rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie je podľa dovolateľiek daná tým, že ide o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci

samej a

a. žalovaným bolo nesprávnym procesným postupom súdu znemožnené, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP;

b. rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd podľa § 420 písm. e) CSP;

a zároveň ide o meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky podľa § 421 CSP, pričom ide o:

c. predbežnú otázku posúdenia oneskoreného podania žaloby podľa § 175k ods. 2 O.s.p. ako procesnej podmienky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená podľa § 421 písm. b) CSP;

d. právnu otázku vo veci samej, že dôvody vydedenia dané boli, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 písm. a) CSP;

e. právnu otázku posúdenia dôkazného bremena, ktoré má v konaní žalobkyňa, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 písm. a) CSP;

f. nepreskúmanie právnej otázky dedičskej nespôsobilosti žalobkyne podľa § 469 Občianskeho zákonníka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená podľa § 421 písm. b) CSP.

19.2. Prípustnosť dovolania voči druhému výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie voči rozsudku okresného súdu v znení opravného uznesenia je podľa dovolateľiek daná tým, že ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí vo veci samej a

g. žalovaným bolo nesprávnym procesným postupom súdu znemožnené, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP.

20. Dovolateľky uviedli, že v dedičskej veci vydal Okresný súd Bratislava V uznesenie o prerušení konania, v ktorom v súlade s § 175k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) určil lehotu na podanie žaloby o určenie neplatnosti listiny o vydedení do jedného mesiaca od právoplatnosti uznesenia. Podľa dovolateľiek žalobkyňa prevzala uznesenie dňa 02. 04. 2014, tento dátum bol na doručení následne prepísaný na deň 03.04.2014. Podľa názoru dovolateľiek je uvedená lehota hmotnoprávna a prekluzívna a je zachovaná vtedy, ak je žaloba fyzicky podaná najneskôr v posledný deň lehoty (t. j. 19.05.2014) na súd. Žaloba o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané, bola na súd doručená dňa 21.05.2014. Dovolateľky poukázali na skutočnosť, že súd prvej inštancie ako i odvolací súd sa nevysporiadali s námietkou oneskoreného podania žaloby, ktorú mali posúdiť ako prejudiciálnu otázku a rozhodli v prospech žalobkyne i napriek tomu, že žalobu mali zamietnuť ako oneskorene podanú. V otázke včasnosti podania žaloby sa odvolací súd odvolával na bol 57 rozsudku okresného súdu, v ktorom sa súd prvej inštancie nevysporiadal so stanoviskom Slovenskej pošty z 25.02.2019, podľa ktorého uznesenie o prerušení konania prevzala žalobkyňa 02.04.2014; vôbec sa nevyjadril k charakteru hmotnoprávnej lehoty na podanie dedičskej žaloby podľa § 175k ods. 2 O.s.p. a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít založil svoje závery na tom, že poštové podmienky nie sú pre súd záväzné. Dovolateľky uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu je zmätočné, keď na jednej strane konštatoval, že dátum na doručenie je prepísaný a zároveň uviedol, že za deň doručenia sa považuje 02.04.2014, čo ďalej nijako neodôvodnil a nepreveroval včasnosť podania žaloby ako základnú procesnú podmienku. Hmotnoprávny charakter lehoty na podanie žaloby dovolateľky odvodzovali z toho, že skutkovou otázkou sporu je okruh dedičov, pričom účasť v dedičskom konaní odráža ich postavenie podľa hmotného práva.

21. Dovolateľky uviedli, že meritórne rozhodnutie súdu záviselo od posúdenia právnej otázky týkajúcej sa existencie, resp. neexistencie dôvodov vydedenia, ktoré v sebe zahŕňa posúdenie, či žalobkyňa ako potomok prejavovala o poručiťľa opravdivý záujem a posúdenie okolností, či poručiťľ prejavoval záujem o potomka. Poručiťľ vydedil žalobkyňu podľa § 469a ods. 1 písm. b) OZ z dôvodu, že i napriek jeho dlhoročnému úsiliu nikdy neprejavovala o poručiťľa opravdivý záujem, ktorý by ako dcéra prejavovať mala, okrem nárokov na výživné, ktoré si uplatňovala i v prípade, keď na to nemala nárok, t. j. v čase, keď bola riadne zamestnaná a nenavštevovala školu. Podľa názoru dovolateľiek takýto názor

predstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom odvolací súd zároveň neposúdil materiálny dôvod vydedenia a založil svoje rozhodnutie a posúdenie vzťahu žalobkyne a poručiťľa výlučne na výpovedi matky žalobkyne, ktorej výroky boli protirečivé a poznačené osobnými invektívami a antagonistickým vzťahom k poručiťľovi. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané naplnenie materiálnej podmienky vydedenia - neprejavovanie skutočného záujmu o poručiťľa, keďže žalobkyňa sama na prvom pojednávaní uviedla, že o poručiťľa nikdy neprejavila záujem nijakou formou. Žalobkyňa počas celého konania nepredložila žiaden relevantný dôkazný prostriedok, ktorým by preukázala svoj záujem o poručiťľa. Nikdy neiniciovala kontakt s ním, či už osobne, telefonicky, písomne ani iným spôsobom, neoznámila mu priamo žiadne dôležité udalosti zo svojho života. Jej jediný spôsob kontaktu, ktorý si sama zvolila bol vždy cestou súdu, či už šlo o zmenu priezviska alebo podanie návrhu na súd ohľadne výživného. Žalobkyňa neuviedla žiadne objektívne prekážky, ktoré by jej bránili v prejavení záujmu o otca a v tomto smere ani nenavrhol vykonanie žiadnych relevantných dôkazov. Bolo na žalobkyňu, aby preukázala, že o otca preukázala opravdivý záujem, ktorý ako potomok prejavovať mala. Poručiťľ nezáujmom zo strany žalobkyne trpel, usiloval sa kontinuálne o kontakt s ňou, avšak tomuto kontaktu zabráňovala matka žalobkyne. Žalobkyňa nemala záujem o kontakt s ním ani počas konania o výživné v roku 1995, keď sa s ním odmietla rozprávať a odmietla jeho ponuku na stretnutie prostredníctvom poručiťľovho otca a tety po tom, čo sa jej narodili deti. Za tejto situácie nie je možné viniť poručiťľa, lebo poručiťľ o žalobkyňu záujem prejavoval.

22. Žalované uviedli, že súd prvej inštancie a odvolací súd nesprávne právne posúdili prejudiciálnu právnu otázku dedičskej nespôsobilosti žalobkyne podľa § 469 OZ v súvislosti s jej podvodným konaním voči poručiťľovi. Z listiny o vydedení vyplýva, že dôvodom vydedenia nebolo uplatnenie si nároku na výživné zo stany žalobkyne, ale sklamanie poručiťľa z jej podvodného konania a uvedenie poručiťľa do omylu tým, že počas konania o výživnom predstierala, že študuje, hoci štúdium už dávno zanechala, zamestnala sa, súbežne poberala sociálne dávky a bola evidovaná v evidencii nezamestnaných. Poručiťľ nárok svojej dcéry na výživné nikdy nespochybnil. Dovolateľky poukázali na rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý sa v bode 35 obmedzil na formálne skonštatovanie, že „uplatňovanie si oprávnených nárokov z titulu výživného nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu, tak ako to uvádzajú žalované“. Podľa názoru dovolateľiek odvolací súd pochybil, keď nesprávne posúdil právnu otázku dedičskej nespôsobilosti žalobkyne, pretože v dôsledku spáchania úmyselného trestného činu podvodu voči poručiťľovi podľa § 250 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. žalobkyňa je dedičsky nespôsobilá podľa § 469 OZ. Podľa dovolateľiek, konanie žalobkyne tiež mohlo naplniť znaky skutkovej podstaty úmyselného trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa 209 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Dovolateľky uviedli, že je nesporné, že k úmyselnému podvodnému konaniu zo strany žalobkyne došlo a dedičský súd bol povinný túto otázku riešiť ako predbežnú otázku podľa § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a to aj v prípade, ak rozhodnutie trestného súdu nebolo vydané alebo nemohlo byť vydané napríklad z dôvodu premlčania.

23. Dovolateľky namietali porušenie zásady rovnosti zbraní v konaní pred súdom prvej inštancie a porušenie procesných práv žalovaných, a to z nasledujúcich dôvodov:

23.1. Súd nevyhovel žiadosti žalovanej 3. o odročenie pojednávania z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu, a to z dôvodu hospodárnosti, čím bola žalovaná 3. vylúčená z realizácie svojich procesných práv.

23.2. Súd v konaní nerozhodol o žiadosti na vykonanie dôkazu žalovaných - dožiadania na Sociálnu poisťovňu o poskytnutie informácie, či bola žalobkyňa počas konania pred Obvodným súdom Bratislava V, sp. zn. 5C/127/95, t. j. od 18.02.1994 do 25.03.1996 zamestnaná, v akom období a u akého zamestnávateľa, pričom išlo o dôkaz, ktorým by sa preukázalo protiprávne konanie žalobkyne na ujmu štátu, ako aj poručiťľa.

23.3. Odvolací súd sa nevysporiadal s vytýkanými vadami výsluchov pani K. Q., ktoré sa uskutočnili v písomnej forme, pričom pri prvom výsluchu súd svedkyňu nepoučil v súlade s § 196 ods. 3 CSP a žalovaným neumožnil klásť pani Q. otázky a pri druhom výsluchu neoznámil uskutočnenie výsluchu žiadnej zo žalovaných a nevyzval ich na polozenie otázok svedkyňi.

23.4. Ďalej dovolateľky vytýkali súdu prvej inštancie porušenie procesných noriem, keď neposkytol žalovaným dostatočnú lehotu na prípravu na pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 30.10.2015. Žalobkyňa dňa 23.10.2015 (t. j. štyri pracovné dni pred pojednávaním) doručila súdu obsiahle podanie,

ktoré súd vôbec nedoručil žalovanej 1. a 3. a žalovanej 2. ho doručil jeden pracovný deň pred pojednávaním, pričom námietke žalovaných, že nebola dodržaná lehota na prípravu pojednávania so žiadosťou o odročenie pojednávania (t. j. pri prvej možnej príležitosti), súd prvej inštancie nevyhovel a odvolací súd v danej veci v rozhodnutí uviedol, že námietka žalovaných je obštrukčná, keďže mali namietať nedoručenie podania skôr. Týmto konaním súd odňal žalovaným právo pripraviť sa na výsluch svedkov, právo klásť svedkom otázky po konfrontácii tvrdení uvedených v podaní žalobkyne za účelom preukázania ich nepravdivosti. Pri výsluchu svedkov súd opakovane nepripustil otázky žalovaných na svedkov, hoci o tomto zamietnutí nerozhodol uznesením v rozpore s § 167 O. s. p. a otázky ani ich zamietnutie nezaprotokoloval do zápisnice a zasahoval do výsluchu svedkov tak, že im kládol sugestívne otázky, pričom samotný odvolací súd označil otázky súdu prvej inštancie ako otázky sčasti so sugestívnym podtónom. Z dôvodu, že súd nezaprotokoloval viaceré otázky, žalované písomne požiadali o opravu a doplnenie zápisnice z pojednávania, ktorú súd na pojednávaní dňa 12.05.2016 bez odôvodnenia zamietol. V tejto súvislosti žalované uviedli, že otázky právnej zástupkyne žalobkyne súd protokoloval kompletne, t. j. všetky otázky spolu s odpoveďami svedkov a žiadna otázka žalobkyne nebola zo strany súdu zamietnutá. Na pojednávaní konanom dňa 01.10.2018 súd uskutočnil výsluch svedkyne A. Dvořákovéj, aj napriek tomu, že na pojednávanie nebola predvolaná, čím odňal žalovaným možnosť prípravy na výsluch svedkyne v minimálnej päťdňovej lehote. Súd sa dopustil pri výsluchu ďalších procesných väd, keď neuložil žalobkyni povinnosť zabezpečiť prítomnosť svedkov a neplánoval vykonať ich výsluch a opakový výsluch tej istej osoby - svedkyne A. A., čo je vylúčené podľa § 199 ods. 1 CSP, pretože vypovedala na pojednávaní dňa 30.10.2015 ako prvý svedok v poradí a po skončení jej výsluchu až do skončenia pojednávania neopustila pojednávaciu miestnosť.

23.5. Dovolateľky poukázali na vykonávanie dôkazov súdom ex offio dopytom na Sociálne služby mesta Trenčín a zariadenie za účelom zistenia zdravotného stavu a spôsobilosti poskytnutia písomnej výpovede svedkyne K. Q.. Súd oboch inštancií použil tieto informácie ako podklad na zhodnotenie svedeckej výpovede, dovolateľkám však bolo znemožnené vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, čím bolo porušené ich právo na spravodlivý súdny proces.

23.6. Dovolateľky uviedli, že súd porušil svoju povinnosť podľa § 99 ods. 2 CSP, keď zápisnicu z pojednávania zo dňa 01. 04. 2019 nedoručil bezodkladne, ale až spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie, zápisnica nebola žurnalizovaná, neobsahovala podpis sudcu. Časť zápisnice bola v písomnej forme, pričom dovolateľkám boli na pojednávaní doručené len nepárne strany a ostatná časť zápisnice bola vyhotovená použitím diktafónu, čo je podľa názoru dovolateľiek neprípustné. Súd prvej inštancie pochybil, keď dovolateľkami navrhované listinné dôkazy v počte 29 nevykonával, neoboznámil sa s ich obsahom a vo svojom rozhodnutí nezdôvodnil ich nevykonanie.

24. Podľa názoru dovolateľiek rozhodnutia súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu nie sú riadne odôvodnené, lebo sa súdy nevysporiadali s otázkou oneskoreného podania žaloby, s protiargumentáciou a dôkaznými prostriedkami vyvracajúcimi tvrdenia žalobkyne, nepreskúmali vady doložky právoplatnosti uznesenia dedičského súdu o prerušení konania a nepreskúmali otázky dedičskej nespôsobilosti žalobkyne. Súd prvého stupňa opomenul zhodnotiť a zvážiť dôkaznú silu svedeckých výpovedí v prospech poručiťľa, predovšetkým svedeckú výpoveď K. Q., A. K., K. F., O. C. a žalovaných. Naproti tomu bez racionálneho odôvodnenia sa odvolával výlučne iba na výsluch žalobkyne a svedkov - najbližších rodinných príbuzných žalobkyne, ktorí si vo svojich výpovediach protirečili a ich výpovede nie sú hodnoverné vzhľadom na blízky príbuzenský pomer so žalobkyňou. Súd sa nevysporiadali s rozpormi vo výpovediach svedkov navrhnutých žalobkyňou, a to konkrétne o okolnostiach stretnutia K. Q. a žalovanej, o ktorých vypovedala svedkyňa L. D., o rozpore prvého stretnutia K. Q. a matky žalobkyne a o rozporoch vo výpovediach matky žalobkyne A. A., ktorá si vo svojich výrokoch protirečila aj sama sebe a vlastným výrokom a jej výpoveď je nesúladná aj s tvrdeniami žalobkyne.

25. Dovolateľky poukázali na porušenie práva na zákonného sudcu. Na súde prvej inštancie sa na pojednávaní veci podieľali tri sudkyne: Mgr. Zita Leimbergerová (od 21.05.2014 do 22.06.2015), Mgr. Anna Križáková (od 23.06.2015 do 23.05.2017) a Mgr. Eva Vállová (od 07.08.2017 do vydania rozsudku). Podľa zmeny rozvrhu práce na Okresnom súde Bratislava V č. 14 na rok 2017 došlo k zmene zákonného sudcu z Mgr. Anny Križákovéj na novú sudkyňu Mgr. Evu Vállovú s účinnosťou od 24.05.2017. Z potvrdenia doručeného dovolateľkám súdom prvej inštancie však vyplýva, že spis bol

Mgr. Eve Vállovej ako zákonnej sudkyňi prerozdelený až 07.08.2017. Súd nemohol byť správne obsadený, keďže v prejednávanej veci nemal takmer tri mesiace zákonného sudcu (od 24.05.2017 do 07.08.2017), hoci Mgr. Vállová v období od 04.07.2017 do 07.08.2017 uskutočňovala viacero procesných úkonov. V dovolaní uviedli, že odvolací súd sa nevysporiadal s jedným z odvolacích dôvodov, a to rozhodovanie vylúčeného sudcu alebo nesprávne obsadeného súdu podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, ktorým dovolateľky dôvodili zaujatosťou sudkyne Mgr. Anny Križákovej. Týmto dôvodom sa odvolací súd nezaoberal s odôvodnením, že o námietke zaujatosti voči uvedenej sudkyňi bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6NcC/76/2015, zo dňa 07.12.2015 tak, že nie je vylúčená z prejednávania veci. Dovolateľky takého rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za arbitrárne a porušujúce právo dovolateľiek na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

26. Dovolateľky uviedli, že konanie pred odvolacím súdom trpí viacerými procesnými vadami. Odvolací súd neoznámil miesto verejného vyhlásenia rozsudku, nakoľko v oznámení o verejnom vyhlásení rozsudku zverejneného na webovom stránke absentuje číslo pojednávacej miestnosti, v ktorej mal byť rozsudok vyhlásený. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má len ten účastník, ktorý bol riadne oboznámený s časom a miestom verejného vyhlásenia možnosť uplatniť svoje procesné práva priznávané mu pri tomto procesnom úkone súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený. Význam presnej identifikácie miesta vyhlásenia rozsudku na webovej stránke je daný tiež tým, že účastníci konania o ňom neboli osobitne oboznámení a ústne pojednávanie nebolo nariadené. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania v rozpore s § 385 ods. 1 CSP aj napriek tomu, že bolo potrebné zopakovať a doplniť dokazovanie (preverenie včasnosti podania žaloby a dožiadanie na Sociálnu poisťovňu o poskytnutie informácie, či bola žalobkyňa počas konania pred Obvodným súdom Bratislava V od 18.02.1994 do 25.03.1996 zamestnaná, v akom období a u ktorého zamestnávateľa).

27. Dovolateľky ďalej namietali procesný postup odvolacieho súdu, ktorý jedným rozsudkom rozhodoval v dvoch veciach bez toho, aby vydal uznesenie o spojení vecí. V danej veci žalované podali odvolanie voči dvom rozhodnutiam okresného súdu, a to voči rozsudku, ktorým súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej a voči opravnému uzneseniu, v ktorom súd prvej inštancie z hľadiska techniky zvolil postup, pri ktorom neopravil len chybu v písaní, ale bol kompletne nahradený celý text prvého výroku vo veci samej, čo podľa názoru žalovaných znamená, že rozsah opravy sa týkal celého prvého výroku rozsudku okresného súdu. t. j. došlo k obsahovej zmene výroku z hľadiska práv a povinností strán sporu. Odvolací súd odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie v znení opravného uznesenia odmietol podľa § 386 písm. c) CSP, lebo smerovalo proti rozhodnutiu, voči ktorému odvolanie nie je prípustné. Dovolateľky uviedli, že odvolací súd o odmietnutí rozhodoval vo forme rozsudku, pričom tento postup je v rozpore s kogentnými procesnými normami, konkrétne v rozpore s § 392 CSP, nakoľko o odmietnutí odvolania sa rozhoduje podľa § 392 CSP vo forme uznesenia. Podľa názoru žalovaných je výklad ustanovenia § 357 CSP zo strany odvolacieho súdu, podľa ktorého nie je možné podať odvolanie voči opravnému uzneseniu, ktoré nahradilo celý výrok vo veci samej, ústavne neudržateľný a rýdzo formalistický, pretože by § 357 písm. f) CSP bol v rozpore s § 362 ods. 1 druhej vety a ods. 3 CSP. Oprávnenie žalovaných na podanie odvolania voči opravnému uzneseniu rozsudku súdu prvej inštancie explicitne vyplýva z § 362 ods. 1 druhej vety CSP súdu prvej inštancie, ktorá umožňuje podať odvolanie proti opravnému uzneseniu v rozsahu vykonanej opravy, t. j. v danom prípade voči celému prvému výroku opravného uznesenia. Podľa dovolateľiek súdy pochybili, keď súd prvej inštancie nesprávne poučil žalované o nemožnosti podať odvolanie voči opravnému uzneseniu, ktorým bolo nahradené znenie celého prvého výroku vo veci samej v rozpore s § 362 ods. 1 druhou vetou CSP a odvolací súd iba formálne odmietol odvolanie bez akéhokoľvek vyjadrenia k argumentom žalovaných, čo predstavuje vadu zmätočnosti podľa 420 písm. f) CSP. Dovolateľky ďalej uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa obligatórne náležitosti písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd rozhodoval jedným rozsudkom o dvoch konaniach bez toho, aby veci spojil uznesením na spoločné konanie, v záhlaví rozsudku boli uvedené dve spisové značky: 7Co/266/2019 a 7Co/8/2020, pričom na prvej strane vpravo hore sú uvedené ECLI a IČS, ktoré sa viažu ku spisovej značke 7Co/266/2019, záhlavie však neobsahuje IČS, ktorý sa viaže k druhej spisovej značke.

28. V súlade s § 444 ods. 2 CSP dovolateľky požiadali o odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní z dôvodu, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa a právne vzťahy nikoho iného než strán sporu nie sú odložením právoplatnosti dotknuté. V žiadosti uviedli, že od výsledku dovolacieho konania závisí určenie okruhu dedičov a na to nadväzujúca úprava majetkových vzťahov medzi účastníkmi konania - dedičmi. Žalovaným hrozí značný zásah do ich základných práv, nakoľko iba odkladom právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie sa zabráni pokračovaniu v dedičskom konaní po poručiťovi počas dovolacieho konania.

Vyjadrenie žalobkyne k dovolaniu

29. K podanému dovolaniu žalovaných sa vyjadrila žalobkyňa dňa 5. augusta 2020 tak, že napriek rozsiahlym výhradám žalovaných, sa plne stotožňuje so závermi rozsudku Krajského súdu v Bratislave, a to v rozsahu vyhodnotenia skutkového stavu, ako aj procesného postupu. Okresný súd a následne aj odvolací súd vyhodnotili vykonané dôkazy jednotlivo, ale aj v širších súvislostiach navzájom a dospeli k totožným záverom. Žalované sa v dovolaní opätovne vracajú ku skutočnostiam, ktoré už boli vyhodnotené dvoma súdmi a pokračujú v prekrúcaní dôkazov a vytváraní vlastných príbehov, tak aby boli vnímané v ich prospech.

30. Žalobkyňa sa vyjadrila ku všetkým dôvodom vydedenia, obvinenia žalovaných a svoje tvrdenia podložila dostupným dôkazmi. Snažila sa ľudsky vysvetliť svoje vnímanie „vzťahu“ s otcom, ktorého nikdy nepoznala, a preto nemohla doceniť kvality jeho osobnosti, tak ako jeho dcéry a manželka. Žalobkyňa je vďačná za svoj život a neľútostné okolnosti vyťahované žalovanými 1. až 3. o interrupcii, nijako nezmenili jej úctu a vďačnosť k mame, ktorá zvládla ťažkú životnú situáciu a vychovala ju. Donekonečna vnucovaná myšlienka žalovaných o opakovanej snahe ich otca zveriť maloletú Alexandru do osobnej starostlivosti a celoživotnom úsilí stretnúť sa s dcérou, ktorej prázdnotu rozpoznal už Okresný súd Dolný Kubín č.k. P 83/78, v konaní o zmene priezviska maloletej, keď v konaní otca videl nedostatočný záujem o maloletú, pretože prakticky od rozvodu manželstva, teda počas 13 rokov o dieťa reálny záujem neprejavil

31. Vzhľadom na úprimnosť svedeckých výpovedí svedkov navrhnutých žalobkyňou je veľmi ťažké nájsť nezrovnalosti v popisovaných udalostiach, preto žalované museli zapojiť vlastnú fantáziu a interpretáciu dôkazov. Žalované s istotou vysvetľujú okolnosti a popisujú udalosti, pri ktorých nikdy neboli, ani ony ani ich svedkovia, vkladajú vety do úst svedkom, ktoré nikdy nepovedali a predložené dôkazy (aj listinné) menia a prekrúcajú, dokonca poznajú pohnútky a úmysly žalobkyne.

32. Právo na výživné, ako osobitné právo každého bolo žalovanými zmenené na podvodné konanie žalobkyne. Napriek tomu, že žalobkyňa vyvrátila všetky obvinenia žalovaných, žalované 1. až 3. neustále právo ich sestry vnímajú ako podvod a označujú ho za trestný čin. Celoživotná nevedomosť, resp. vzťahová vzdialenosť dcéry od otca bola určite menej bolestivá, ako všetky útoky a osočovania, ktoré žalobkyňa počas súdneho konania musela prežiť. Podobne ako napádané právo na výživné plnoletého dieťaťa, si rodina žalobkyne teraz uzurpuje aj jej zákonné dedičské právo.

33. Žalobkyňa trvá na svojom tvrdení, že uznesenie o prerušení konania o dedičstve zo dňa 27.03.2014 jej bolo doručené dňa 03.04.2014 a nadobudlo právoplatnosť dňa 22.04.2014, tak ako je to potvrdené pečiatkou na tomto uznesení. Žalobkyňa nemala žiadnu príležitosť s doručenkou neskôr disponovať a svoj žalobný návrh podala v lehote jedného mesiaca, tak ako určil súd.

34. Žalobkyňa súhlasí s rozhodnutím Krajského súdu Bratislava a preto navrhuje, aby dovolací súd mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietol a priznal žalobkyňi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu

Posúdenie vecí dovolacím súdom

35. Dňa 26. marca 2021 predložili Najvyššiemu súdu SR žalované 1., 2., 3. doplnenie dovolania, ktoré súd doručil protistrane dňa 31. októbra 2022 na vedomie. Obsahom uvedeného sa dovolací súd nezaoberal pretože bolo podané až po uplynutí lehoty dvoch mesiacov na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 CSP).

36. Najvyšší súd SR príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) žalovaných 1., 2. a 3., po zistení, že podali dovolanie v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je čiastočne dôvodné.

37. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádia konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

38. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

39. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

40. Podľa § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

41. Podľa § 460 OZ dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

42. Podľa § 461 ods. 1 OZ dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov.

43. Podľa § 461 ods. 2 OZ, ak nenadobudne dedičstvo dedič zo závetu, nastupujú namiesto neho dedičia zo zákona. Ak sa nadobudne zo závetu len časť dedičstva, nadobúdajú zvyšujúcu časť dedičia zo zákona.

44. Nededí, kto sa dopustil úmyselného trestného činu proti poručiteľovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom alebo zavrhnutia hodného konania proti prejavu poručiteľovej poslednej vôle. Môže však dediť,

ak mu poručiť tento čin odpustil (§ 469 OZ).

45. Podľa § 469a ods. 1 písm. b) OZ, poručiť môže vydediť potomka, ak o poručiť trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať.

46. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní, dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

47. Dovolateľky (žalované 1., 2., 3.) namietali v dovolaní v prvom rade dovolacie dôvody podľa § 420 písm. e/, f/ CSP.

48. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e/ CSP: Dovolateľky vyvodzovali prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Dovolateľky poukázali na porušenie práva na zákonného sudcu. Na súde prvej inštancie sa na prejednávaní veci podieľali tri sudkyne: Mgr. Zita Leimbergerová (od 21.05.2014 do 22.06.2015), Mgr. Anna Križáková (od 23.06.2015 do 23.05.2017) a Mgr. Eva Vallová (od 07.08.2017 do vydania rozsudku). Podľa zmeny rozvrhu práce na Okresnom súde Bratislava V č. 14 na rok 2017 došlo k zmene zákonného sudcu z Mgr. Anny Križákovskej na novú sudkyňu Mgr. Evu Vallovú s účinnosťou od 24.05.2017. Z potvrdenia doručeného dovolateľkám súdom prvej inštancie však vyplýva, že spis bol Mgr. Eve Vallovej ako zákonnej sudkyňi prerozdelený až 07.08.2017. Súd nemohol byť správne obsadený, keďže v prejednávaní veci nemal takmer tri mesiace zákonného sudcu (od 24.05.2017 do 07.08.2017), hoci Mgr. Vallová v období od 04.07.2017 do 07.08.2017 uskutočňovala viacero procesných úkonov. V dovolaní uviedli, že odvolací súd sa nevysporiadaval s jedným z odvolacích dôvodov, a to rozhodovanie vylúčeného sudcu alebo nesprávne obsadeného súdu podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, ktorým dovolateľky dôvodili zaujatosťou sudkyne Mgr. Anny Križákovskej. Týmto dôvodom sa odvolací súd nezaoberal s odôvodnením, že o námietke zaujatosti voči uvedenej sudkyňi bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6NcC/76/2015, zo dňa 07.12.2015 tak, že nie je vylúčená z prejednávania veci. Dovolateľky takéto rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za arbitrárne a porušujúce právo dovolateľiek na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

49. Ústavný súd SR opakovane judikuje, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (porovnaj I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 118/02, III. ÚS 46/04, III. ÚS 46/2012, IV. ÚS 161/08). Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce. Nesprávne obsadeným je súd, obsadený v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitý spor prejsť a rozhodnúť. Súd je nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

50. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezáujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 2 a ods. 3 CSP). Súčasťou práva na súdnu ochranu (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) je aj právo na to, aby vec prejednal a rozhodol nezávislý a nestranný sudca. Zároveň toto ústavné právo na súdnu ochranu na strane druhej zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka (resp. strany konania) nebola odňatá zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy). Keďže inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí preto možno len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť nezaujatý a nestranný.

51. Otázku (ne)vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu je dovolací súd oprávnený posúdiť samostatne, nezávisle od (ne)existencie rozhodnutia nadriadeného súdu (R 59/1997).

52. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že z pohľadu ľudskoprávneho a z pohľadu práva na

nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti (Piersack vs. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1.10.1982; Pohoska vs. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10.1.2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomenými testami. ESLP zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (Olujic vs. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5.2.2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský vs. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9.2.2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť.

53. Pri posudzovaní dôvodnosti námietky žalovaných 1., 2., 3., ktoré namietali porušenie práva na zákonného sudcu ako aj zaujatosť sudkyne Mgr. Anny Križákovskej poukazuje dovolací súd, že práve o námietke zaujatosti vznesenej žalovanými rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. značka 6NcC/76/2015 (č.l. 384 súdneho spisu) zo 7. decembra 2015 tak, že námietke nevyhovel. Navyše v roku 2017 došlo rozvrhom práce na Okresnom súde Bratislava V k zmene zákonného sudcu. Právo na zákonného sudcu je zaručené čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Taktiež je nepochybné, že žalované ako strana sporu nevyužili svoje právo namietat zaujatosť sudcu akonáhle prišlo k zmene zákonnej sudkyne. Strana sporu má právo uplatniť námietku zaujatosti proti sudcovi z dôvodov uvedených v ustanovení § 49 CSP pre jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorú je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

54. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd nepovažoval za opodstatnený uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. e/ CSP.

55. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP: Dovolateľky ďalej vyvodzovali prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

56. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

57. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne

námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10, 9 Cdo 248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

58. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalované 1., 2., 3. sa svojou argumentáciou existencie vady zmätočnosti snažia spochybniť právne posúdenie sporu odvolacím súdom (rovnaké námietky uvádzajú aj pri nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom podľa § 421 ods. 1 písmená a) a b) CSP), ktoré však aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, vid' konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017, 9Cdo/248/2021, 9Cdo 265/2021).

59. Najvyšší súd SR uvádza, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000).

60. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd zdôrazňuje, že k procesným právam účastníka konania nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

61. Len skutočnosť, že súdy neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené dovolateľkami, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení ich práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa názoru odvolacieho súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08). Dovolací súd ale z obsahu spisu a rozsudkov súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu zistil, že sa v spore vyskytli tzv. opomenuté dôkazy, konkrétne listinné dôkazy predložené súdu prvej inštancie žalovanými spolu s vyjadrením k žalobe z 10.09.2014 a následnom vyjadrení z 24.04.2015. Dovolací súd považuje síce za správny záver odvolacieho súdu (bod 25. odôvodnenia rozsudku) o tom, že na pojednávaní na súde prvej inštancie dňa 01.04.2019 žalované 1., 2., 3. uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania (str.8 zápisnice z pojednávania, l.č. 782 súdneho spisu), avšak predmetné návrhy na dokazovanie predložením listín vzniesli žalované už skôr, avšak tieto vykonané súdmi neboli a v rozhodnutiach nie je celkom jasne uvedené prečo sa tak stalo (s výnimkou tých dôkazov, ku ktorým sa už odvolací súd vyjadril v bode 25 rozsudku). Preto bude úlohou odvolacieho súdu postupovať v súlade s § 204 a § 205 CSP a zopakovať dokazovanie listinami, ktoré neboli doposiaľ zrealizované postupom súladným so zákonom, avšak až po rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 a 2 CSP) a to ich prečítaním resp. oboznámením ich obsahu, ak tak súd prvej inštancie neurobil. Zároveň sa v novom rozhodnutí vyjadrí ku všetkým dôkazom spôsobom, aby sa v spore nevyskytol tzv. opomenutý dôkaz.

62. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

63. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1ECdo/10/2014, 3Cdo/146/2013). Podľa názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

64. K dovolacím námietkam k pojednávaniu dňa 12. mája 2016 na Okresnom súde Bratislava V (l.č.429-432 súdneho spisu), ktoré súd prvej inštancie zrealizoval bez prítomnosti žalovanej 3. S.. E. Q., tak dovolací súd konštatuje, že žalovaná 3. doručila okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti na predmetnom pojednávaní (l. č. 420), ku ktorému pripojila potvrdenie o zdravotnom stave, ktoré vydala K. K. H. T., praktická lekárka pre dospelých, dňa 03.05.2016 (l. č. 421), avšak nejde o potvrdenie o práci neschopnosti s presne stanovenou diagnózou, ale len všeobecné konštatovanie, že účasť žalobkyne 3. na súdnom pojednávaní by mohla vážne zhoršiť jej zdravotný stav, prípadne bez ďalšej lekárskej správy preukazujúcej závažnosť ochorenia resp. zhoršený zdravotný stav žalovanej 3. Dovolací súd je názoru, že súd prvej inštancie nepochybil, ak pojednával bez účasti žalovanej 3. na predmetnom pojednávaní. Je vecou každej fyzickej osoby akým spôsobom sa rozhodne o účasti na pojednávaní, má možnosť si zvoliť právneho zástupcu, prípadne v tomto prípade prichádzalo do úvahy splnomocniť i dcéry žalovanej 3., ktoré sú rovnako účastníkmi konania.

65. K námietkam dovolateľiek, že nebola na internete zverejnená miestnosť, v ktorej odvolací súd vyhlasoval rozsudok, dovolací súd konštatuje, že v ozname na internetovej stránke bol uvedený len dátum, čas a adresa súdu, čo považuje dovolací súd skutočne za pochybenie odvolacieho súdu (nie senátu), pretože predsedníčka odvolacieho senátu nariadila termín vyhlásenia rozhodnutia písomne v súdnom spise spolu s pokynom, ktorý obsahoval aj číslo pojednávacej miestnosti (l.č. 966). Zároveň je ale potrebné dodať, že pokiaľ na internete zverejnenie čísla pojednávacej miestnosti absentovalo, takáto informácia je dostupná verejnosti po príchode do budovy súdu u informátora. Podľa názoru dovolacieho súdu nejde o takú vadu odvolacieho konania, ktorá by spôsobila nezákonnosť rozsudku odvolacieho súdu pretože k verejnému vyhláseniu rozsudku odvolacieho súdu prišlo. Žalované sa verejného vyhlásenia rozsudku nezúčastnili, čo vyplýva zo zápisnice odvolacieho súdu z 26.februára 2020.

66. K označeniu rozsudku odvolacieho súdu dvoma spisovými značkami dovolací súd konštatuje, že v konaní rozhodoval odvolací súd o dvoch odvolaniach v tej istej veci, preto sa v súlade s rozvrhom práce označuje každý opravný prostriedok jednou spisovou značkou sp. značka 7Co 266/2019, 7Co 8/2020. Uznesenie o spojení vecí sa v takomto prípade v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou nevydáva pretože opravné uznesenie sa viaže zo zákona k rozsudku (prípadne i uzneseniu), ktorý sa opravuje, nejde teda o samostatnú vec, kde by bolo možné uplatniť postup podľa § 166 ods. 1 CSP.

67. Nerozlučné spoločenstvo podľa Občianskeho súdneho poriadku sa od 1.júla 2016 v tomto type konania o dedičskej žalobe vníma podľa § 78 CSP ako tzv. nútené spoločenstvo. V tomto spore je nútené spoločenstvo na strane žalovaných, na ktoré je možné procesne aplikovať nielen § 78 CSP, ale aj § 77 CSP, preto dovolací súd konštatuje, že v zásade súhlasí s akademickou argumentáciou dovolateľiek na str. 17 dovolania, body 86-90 a považuje ju za dôvodnú.

68. K namietaným procesným pochybeniam pri vyhotovení zápisnice z pojednávania na prvoinštančnom súde z 01.04.2019, zamietnutie žiadosti žalovanej 1. na opravu zápisnice na súde prvej inštancie z 30.10.2015, neposkytnutie dostatočnej lehoty na prípravu žalovaných na pojednávanie pre nedodržanie lehoty zo strany žalobkyne, sa vyjadril vyčerpávajúcim spôsobom už odvolací súd v rozsudku v bode 28., s ktorým súhlasí i dovolací súd a keďže nejde o také vady konania, ktoré by mali vplyv na zákonnosť rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd uzavrel, že v tomto smere nedošlo k porušeniu princípu rovnosti strán sporu.

69. Dovolací súd pri dovolacej námietke o tom, že okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobkyne z 22.10.2015, predložené súdu prvej inštancie dňa 23.10.2015, nebolo dovolateľkám 1. a 3. predložené/ doručené súdom na oboznámenie pred konaním pojednávania dňa 30.10.2015 a ani následne, konštatuje, že je dôvodná. Rovnako aj námietka dovolateľiek o nedoručení/ o nemožnosti sa oboznámiť s fotografiami, ktoré predložila súdu žalobkyňa dňa 1. apríla 2019 na pojednávaní. Dovolací súd prihliadol na právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov, ktoré treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania protistrane vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. augusta 2014, sp. zn. 2 Cdo 209/2014). Význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu. Z obsahu spisu (úradný záznam č. 1. 323) vyplýva, že podanie právnej zástupkyne žalobkyne z 22.10.2015 bolo doručené žalovanej 2. krátkou cestou pri nahliadaní do spisu dňa 28.10.2015 (l.č. 323 súdneho spisu). Pojednávanie sa vo veci konalo dňa 30.10.2015, pričom zo zápisnice

z pojednávania (č .l. 324-328) vyplýva, že súd skonštatoval, že konajúcej sudkyňi bolo podanie právnej zástupkyne žalobkyne z 22.10.2015 do spisu založené tesne pred pojednávaním. Žalovaná strana namietla, že podanie nebolo doručené v potrebnom rozsahu a žiadala, aby predmetné podanie bolo doručené žalovaným 1. a 3. S poukazom na uvedené pochybenie súdu prvej inštancie, keď nedoručil predmetné podanie žalovaným 1. a 3., má dovolací súd za to, že uvedeným postupom súd prvej inštancie porušil princíp rovnosti zbraní. Od predmetného pojednávacieho dňa 30.10.2015 konanie na súde prvej inštancie trvalo až do 1.4.2019, vykonalo sa ešte niekoľko pojednávaní a napriek tomu žalovanej 1. a 3. nebolo predmetné procesné podanie doručené. Danú námietku žalovaných uplatnenú v dovolaní vyhodnotil dovolací súd ako dôvodnú, keďže dovolateľkám 1. a 3. nebola súdom prvej inštancie daná možnosť oboznámiť sa s predmetným podaním, a vyjadriť sa tak ku skutočnostiam uvedeným v ňom, čím došlo k odopretiu spravodlivosti. Úlohou odvolacieho súdu bude uvedené procesné pochybenie napraviť.

70. S poukazom na v ďalších bodoch uvedené závery dovolacieho súdu k doručení žalobkyne o doručení uznesenia Okresného súdu Bratislava V z 27.marca 2014, ako aj na závery obsiahnuté v uznesení Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10CoD/1/2021 z 26.februára 2021 k dovolacím dôvodom vo vzťahu k vyznačeniu doložky právoplatnosti a vykonateľnosti, uvádza dovolací súd, že doložka právoplatnosti nie je súdnym rozhodnutím, je osobitným úkonom súdu. Za správne vyznačenie zodpovedá príslušný pracovník súdu (§ 9, § 62, ale aj systematické označenie šiesteho oddielu Niektoré ďalšie úkony súdu, vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy...) prípadne sudca/predseda senátu, ktorý predmetnú doložku vyznačil. V tomto prípade ani dovolací súd nezistil takú skutočnosť, na podklade ktorej by narušil princíp právnej istoty, vyplývajúci z vyznačenej doložky právoplatnosti na uznesení o prerušení konania, ktoré vydal Okresný súd Bratislava V dňa 27.marca 2014 pod č.k. 1D/838/2013-61, Dnot 97/13 a je názoru, že dovolateľky v tomto smere neuniesli dôkazné bremeno tvrdenia o inom dátume prevzatia predmetného uznesenia žalobkyňou, čo už konštatovali odvolací súd i súd okresný v tejto veci po vykonanom ex offio šetrení. Dovolaciemu súdu nie je známe, či dovolateľky využili možnosť a požiadali o opravu tohto administratívno-technického

úkonu na príslušnom Okresnom súde Bratislava V (keďže doložka právoplatnosti nie je obsahovou náležitosťou uznesenia), za ktorý doložku právoplatnosti považuje judikatúra všeobecných i ústavného súdu.

71. K odmietnutiu odvolania žalovaných 1.,2.,3. proti uzneseniu o oprave rozsudku súdu prvej inštancie l.č. 789 prišlo odvolacím súdom v súlade so zákonom pretože opravu zrealizoval okresný súd bez návrhu, ale na základe úradnej povinnosti pretože zistil zřejmé nesprávnosti v rozsudku. V takomto prípade CSP odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie nepripúšťa, na rozdiel od procesnej situácie, keď rozhoduje súd prvej inštancie o oprave rozhodnutia súdu na návrh účastníka konania (§ 357 písm. f/ CSP). K procesnej vade zo strany odvolacieho súdu neprišlo.

72. Z týchto dôvodov Najvyšší súd SR dospel k záveru, že vadu konania namietanú dovolateľkami v zmysle § 420 písm. f) CSP zistil, preto je dovolanie v tejto časti nielen prípustné, ale i dôvodné.

73. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

74. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

75. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

76. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP má určujúci význam vymedzenie právnej otázky s odkazom na konkrétnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho, od ktorého sa mali prvoinštančný aj odvolací súd v danom prípade odkloniť. Dovolaciemu súdu je zřejmé z dovolania, že k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu malo podľa dovolateľiek prísť pri posúdení neexistencie dôvodu vydedenia a skúmaní splnenia zákonných podmienok vyplývajúcich z § 469a ods. 1 písm. b/ OZ, konkrétne či žalobkyňa prejavovala o poručiteľa opravdivý záujem a tiež či poručiteľ prejavoval záujem o žalobkyňu ako svojho potomka.

77. Z dovolania žalovaných vyplýva, že poukázali na odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke neexistencie dôvodu vydedenia, ktorá zahŕňa posúdenie, či žalobkyňa prejavovala o poručiteľa opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mala podľa § 469a ods. 1 písm. b/ OZ a posúdenie okolností, či poručiteľ prejavoval záujem o potomka, od uznesení Najvyššieho súdu SR vo veci 2Cdo/222/2009 z 30.06.2010 (bližšie v čom má ísť o odklon nie je v dovolaní uvedené), 4Cdo/195/2017 z 23.04. 2018, a tiež dovolateľky poukázali aj na rozsudky českých súdov, ktoré však z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sú irelevantné pretože sa nejedná o rozhodnutia dovolacích senátov Najvyššieho súdu SR.

78. K dovolaciemu dôvodu ktorý uplatnili žalované 1.,2., 3. v podanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd konštatuje, že nepristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP) pretože v prípade dovolania žalovaných 1., 2., 3. neboli splnené predpoklady prípustnosti dovolania, konkrétne tzv. vecnej prejednatelnosti dovolania, keďže dovolateľky vo svojom dovolaní síce špecifikovali rozhodnutia dovolacieho súdu od ktorých malo prísť v súlade s § 432 - § 435 CSP (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/64/2018) k odklonu od ustálenej súdnej praxe, ale sústredili sa len na opis skutkového stavu a na obsah svedeckých výpovedí v tejto veci.

79. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. značka 4Cdo/195/2017, na ktoré dovolateľky poukázali v súvislosti s existenciou odklonu, obsahuje okrem iného: „...považuje za potrebné príkladmo poukázať aj na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 173/1996, 5Cdo 239/2009, 2Cdo 222/2009, 4Cdo 59/2012, 4Cdo 32/2014, ktoré dovolací súd považuje za významné z hľadiska dovolateľkami tvrdeného

odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo veciach neplatnosti vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ OZ. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že materiálnou náležitosťou vydedenia je výslovné uvedenie v listine o vydedení konkrétneho dôvodu vydedenia, uvedeného v zákone, a to v § 469a ods. 1 OZ. Ak by listina o vydedení obsahovala iný dôvod vydedenia, než je uvedený v § 469a ods. 1, takýto prejav by nemal právne následky ním sledované a vydedenie by bolo neplatné. Ustanovenie § 469a ods. 1 taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do štyroch skupín (a/ až d/). Treba uviesť, že len v záujme vyriešenia prípadných budúcich sporov je vhodné (nie však povinné) uviesť okrem paušálneho odkazu na niektorý zákonný dôvod vydedenia aj konkrétnu situáciu, ktorá viedla poručiteľa k potrebe vydedenia potomka. Ak by dôvod vydedenia bol v listine o vydedení časovo a vecne konkretizovaný, bude na vydedenom potomkovi, aby v súdnom spore popieral dôvodnosť vydedenia. Pri vydedení uvedenom bez takejto konkretizácie (len s odkazom na niektorý z dôvodov uvedených v § 469a ods. 1 písm. a/ až d/) OZ, bude na dedičovi nastupujúcim na miesto vydedeného, aby dôvodnosť vydedenia v spore preukazoval. Vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiteľa musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti. Materiálnou náležitosťou vydedenia je okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právneho úkonu existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. V danom prípade k uvedeniu dôvodu vydedenia došlo, keď poručiteľ jednoznačne v listine o vydedení uviedol, že týmto dôvodom je trvalé neprejavovanie opravdivého záujmu zo strany žalobcu o poručiteľa, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Ide o dôvod vydedenia uvedený v OZ v § 469a ods. 1 písm. b/. Tento dôvod vydedenia bol konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému, pričom skutky, pre ktoré malo dôjsť dôvodne k vydedeniu boli v konaní bezpečne preukázané vykonaným dokazovaním.“. Takéto riešenie právnej otázky, aplikovateľnosti ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b/ OZ na konkrétny prípad, nepredstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

80. Dovolateľky v bode 294. dovolania uviedli kritériá, na ktoré mal prihliadať odvolací súd pri posudzovaní existencie opravdivého záujmu poručiteľa o potomka. Konštatovali, že bolo preukázané naplnenie materiálnej podmienky vydedenia - neprejavovanie skutočného záujmu o poručiteľa, keďže žalobkyňa na prvom pojednávaní uviedla, že o poručiteľa nikdy neprejavovala záujem nijakou formou. Dovolateľky uviedli, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR na ktorých súd prvej inštancie a odvolací súd založili právne posúdenie veci (sp. zn. 4 Cdo 123/2009, 5 Cdo 239/2009, 4 Cdo 59/2012), posudzujú úplne odlišný skutkový stav v prípadoch, keď otec - poručiteľ nútil matku ísť na interrupciu, nikdy dieťa fyzicky nevidel a už vonkoncom nebojoval za jeho zverenie do osobnej starostlivosti a nezaujímal sa o podmienky, v akých jeho dieťa žije. Toto však nebol prípad poručiteľa, ktorý veľmi trpel nezaujímaním svojej dcéry Alexandry, ktorý zabránil jej matke, aby šla na interrupciu (odmietol jej dať súhlas), vytvoril jej domov a chcel ju zveriť do osobnej starostlivosti. Dokonca z rozsudku NS SR sp. zn. 4 Cdo 123/2009 súd prvej inštancie nemal vôbec vychádzať, nakoľko je založený na odlišnom dôvode vydedenia (neposkytnutie pomoci v chorobe podľa § 469a ods. 1 písm. a) OZ), avšak prebiehajúce konanie je založené na dôvode podľa 469a ods. 1 písm. b) OZ.

81. Podľa dovolacieho súdu dovolateľky vymedzili otázku nie právnou, ale skutkovú, a to irelevantným spôsobom vo vzťahu k § 432 ods.1 a 2 CSP, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby aj právne posúdenie dovolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie, prípadne aby bol vyjadrený odklon už vyriešenej typovej právnej situácie. Z pohľadu dovolacieho súdu ide o skutkové posúdenie vecí, ktoré nie je v kompetencii dovolacieho súdu. Vzhľadom na uvedené, keďže v danej veci nebola dovolacia otázka vyjadrená spôsobom ktorý vyžaduje CSP, nebolo možné vec v tejto časti dovolacích dôvodov podrobiť meritórnemu prieskumu. Len samotná nespokojnosť s právnym posúdením a s posúdením skutkového stavu nepostačuje, aby súd v tejto časti dovolaniu mohol vyhovieť.

82. Nad rámec uvedeného dovolací súd konštatuje, že odvolací súd aj prvoinstančný súd v súlade so zákonom na podklade zisteného skutkového stavu vyriešili otázku splnenia predpokladov vydedenia v danej veci tak, že predpoklady a zákonné podmienky splnené neboli, keďže v rozhodujúcom čase nebolo preukázané, že by sa poručiteľ o žalobkyňu zaujímal ako skutočný rodič. Narušené vzťahy medzi otcom a dcérou evidentne trvali dlhodobo, vzájomný vzťah otec - dcéra nebol vybudovaný, čo vyplýva z

rozsiahleho dokazovania. Vnútrotný pocit poručiteľa k žalobkyni, ktorý opakovane dovolateľky opisujú, nebol zhmotnený do funkčného rodičovského vzťahu. Očakávať, že funkčný vzťah vybuduje dieťa možno považovať za naivné, čo vyplýva v zásade z doterajšej judikatúry najvyššieho súdu napr. rozsudok 1Cdo/173/1996 zo dňa 1.novembra 1997, 5Cdo/239/2009 zo dňa 24.2.2010, ktorá sa vyjadruje k tejto otázke, čo možno považovať za existenciu kvalifikovaného vzťahu na účel úvahy, či sa jedná o prejavenie/neprejavenie opravdivého záujmu v zmysle § 496a ods.1 písm. b/ OZ. Avšak tak, ako vyplýva z rozhodnutí Okresného súdu Bratislava V v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. značka 7Co/266/2019, 7Co/8/2020 zo dňa 26.02.2020, nie je možné na základe aktuálne zisteného skutkového stavu, dospieť nateraz k inému záveru (po doplnení dokazovania súdy nižších stupňov znovu posúdia skutkový stav), pretože vzťah medzi poručiteľom a žalobkyňou nebol skutočný, ale bol iba formálny, predstieraný. Pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje opravdivý záujem o poručiteľa, dôsledkom toho, že poručiteľ neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho vyvodiť, že by neprejavovanie záujmu potomkom mohlo byť dôvodom k jeho vydedeniu. Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd sa pri posúdení danosti dôvodov vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ OZ správne zaoberal tým, či správanie žalobkyne môže byť považované za odporujúce dobrým mravom s prihliadnutím na správanie sa poručiteľa k nej ako k dieťaťu. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, za konanie v rozpore s dobrými mravmi nemožno považovať nezáujem potomka za situácie, keď tento nezáujem bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiteľom. Zvlášť za situácie, keď rodič neprejavuje o dieťa záujem počas celého detstva, nemožno od dieťaťa, ktoré nemalo vybudovaný žiadny vzťah s takýmto rodičom, požadovať zmenu v jeho postoji voči rodičovi po dosiahnutí plnoletosti a neprejavenie opravdivého záujmu tak považovať za zavinené konanie ako aj za konanie v rozpore s dobrými mravmi (...). Skutočnosť, odôvodňujúce záver, že potomok o poručiteľa trvale neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal, môžu spočívať jednak v pasivite (nezáujme) potomka vo vzťahu k poručiteľovi, ale aj v správaní, ktorým potomok síce o poručiteľa záujem prejavuje, ale spôsobom nezodpovedajúcim obvyklému správaniu potomka k rodičovi (napr. nerešpektovanie spoločenskej zásady slušnosti). Záver odvolacieho súdu (bod 35 rozsudku odvolacieho súdu), o tom, že listina o vydedení podľa § 469a odst. 1 písm. b) OZ, neobsahuje relevantný spôsob vydedenia, keďže ani domáhanie sa platenia výživného dcérou od poručiteľa, ani podanie návrhu na určenie výživného na súd, nie je neobvyklým správaním potomka k poručiteľovi, ktoré by mohlo naplniť zákonnú podmienku na vydedenie, je preto aktuálne správny. Pre právne posúdenie sporu nie je pritom podstatné, či poručiteľ svojmu blízkemu okoliu (žalovaným) dával najavo, že mu neexistencia vzťahu so žalobkyňou vadí (trápil sa vnútorne), rozhodujúce je len tá skutočnosť, ako ich vzťah (oprávnené) vnímala žalobkyňa.

83. K dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP: Dovolaťky podali dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

84. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

85. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou

spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

86. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

87. Dovolateľky v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP formulovali právne otázky nasledovným spôsobom:

- a. prejudiciálnu otázku posúdenia oneskoreného podania žaloby podľa 175k ods. 2 O.s.p. ako procesnej podmienky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená;
- b. nepreskúmanie právnej otázky dedičskej nespôsobilosti žalobkyne podľa § 469 Občianskeho zákonníka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená podľa 421 písm. b) CSP.

88. K otázke a.: Dovolateľky uviedli, že jej zásadný význam spočíva v tom, že je významná z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR, pretože

- (i) nebola riešená v judikatúre najvyšších súdnych autorít SR,
- (ii) jej posúdenie je potrebné pre posúdenie včasnosti podania žaloby podľa § 175k ods. 2 O.s.p. ako zásadnej prejudiciálnej otázky a
- (iii) okolnosti prípadu sú špecifické tiež vzhľadom na prepísanie dátumu prevzatia zásielky na doručenke žalobkyňou, ktorá si mala v hmotnoprávnej jednomsačnej lehote uplatniť právo (otázka má zásadný význam na usporiadanie hmotnoprávnych vzťahov medzi účastníkmi dedičského konania).

89. Dovolateľky boli toho názoru, že pre zodpovedanie tejto otázky je potrebné určiť kedy bolo účastníkom konania doručené uznesenie o prerušení konania, pretože

- (i) žaloba mala byť podaná v lehote do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia a
- (ii) žiadny z účastníkov konania voči nemu nepodal odvolanie.

Uviedli, že pre určenie začiatku plynutia lehoty na podanie žaloby je rozhodujúci deň doručenia uznesenia o prerušení konania účastníkom konania: žalované ho prevzali dňa 02.04.2014, ako preukazuje jednoznačný a čitateľný záznam na doručenke ako dátum prevzatia písomnosti. Dátum prevzatia zásielky žalobkyňou je prepísaný z pôvodného dátumu 02.04.2014, pričom skutočný dátum prevzatia písomnosti bol podľa dovolateľiek 02.04.2014 ako potvrdzuje stanovisko Slovenskej pošty, a. s., zo dňa 25.02.2019 (Príloha č. 50 k podaniu žalovaných zo dňa 12.03.2019) a tiež skutočnosť, že na doručenke nie je vypísaný žiadny dátum opakovaného doručenia písomnosti, iba dátum 02.04.2014 a tiež znak bodky zreteľne uvedený na úrovni za číslicou 2. Vzhľadom na skutočnosť, že všetci účastníci konania prevzali uznesenie o prerušení konania 02.04.2014 a žiadny z nich nepodal odvolanie, uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť po márnom uplynutí 15 dňovej lehoty na podanie odvolania, t.j. dňa 17.04.2014.

90. Zásadná otázka, na ktorú sa dovolateľky pýtajú je podľa názoru dovolacieho súdu skutkovou otázkou, pretože odpoveď na otázku: Kedy bolo doručené uznesenie účastníkom? Žalobkyňi?, ustálili sudy nižších stupňov tak, že to bolo 03.04.2014. Keďže dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§442 CSP), nemá právomoc prehodnocovať skutkové zistenia (uvedené podrobne v bode 24. odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Z tohto dôvodu len konštatuje, že lehota na podanie žaloby začala plynúť nasledujúci deň po prevzatí uznesenia žalobkyňou. Preto posúdenie charakteru tejto lehoty nie je takou právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

91. Nad rámec uvedeného dovolací súd konštatuje, že v čase vydania uznesenia Okresného súdu Bratislava V č. k. 1D/838/13-61 zo dňa 27.marca 2014 sudy procesne (až do 30. júna 2016) postupovali podľa Občianskeho súdneho poriadku, zákon č. 99/1963 Zb. K charakteru lehoty na podanie tzv.

dedičskej žaloby sa v bode 24. odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyjadril už odvolací súd tak, že ide o hmotnoprávnu prekľuzivnú lehotu, pričom dovolací súd je rovnakého názoru, že síce ide o lehotu sudcovskú, ktorú je možné predĺžiť, ale len do jej uplynutia, lehota má charakter hmotnoprávny pretože s jej uplynutím je spojený následok: ak žaloba nebude podaná v lehote, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča. Pričom je potrebné dodať, že so spornou otázkou sa bude zaoberať súdny komisár v dedičskom konaní a musí sa s ňou vysporiadať v rozhodnutí o dedičstve. Vzhľadom na uvedené je povinnosťou súdu o charaktere lehoty ako aj následkoch spojených s márnym uplynutím lehoty účastníkov poučiť.

92. S poukazom na záver dovolacieho súdu z predchádzajúcich dvoch odsekov je potom i argumentácia dovolateľiek k procesnej otázke včasnosti podania žaloby právne nevýznamná z hľadiska dovolateľkami ponúknutej argumentácie, a to vzhľadom na ustálenie včasnosti podania žaloby súdmi nižších stupňov v závislosti od ustáleného dátumu prevzatia uznesenia Okresného súdu Bratislava V č. k. 1D/838/13-61 zo dňa 27.marca 2014 žalobkyňou. K stanovisku Slovenskej pošty, a.s., zo dňa 25.02.2014 sa odvolací súd vyjadril (napr. bod 24 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), pričom súdy nižších súdov skonštatovali, že dovolateľky neunesli dôkazné bremeno tvrdenia o doručení predmetného uznesenia žalobkyňi už 02.04.2014, keď stanovisko pošty bolo len jedným z množiny dôkazov vrátane tvrdenia strán sporu.

93. K otázke b.: nepreskúmanie právnej otázky dedičskej nespôsobilosti žalobkyne podľa § 469 OZ, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená podľa 421 písm. b) CSP. Konkrétne dovolateľky žiadali odpoveď či konanie žalobkyne opísané v bode 341 dovolania naplnilo znaky úmyselného trestného činu, čo by malo za následok nedostatok dedičskej spôsobilosti žalobkyne podľa § 469 OZ.

94. Z obsahu rozhodnutí súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu (bod 35. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) bolo dovolacím súdom zistené, že touto právnou otázkou sa nižšie súdy nezaoberali dostatočne. Zmienili ju síce okrajovo (... „uplatňovanie si nárokov z titulu výživného nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu,...“), ale to nepostačuje. Preto bude úlohou odvolacieho súdu rozhodnúť i o otázke dedičskej spôsobilosti žalobkyne v rozsahu už uplatnenej procesnej obrany (argumentácie) žalovaných.

95. Nad rámec uvedeného poukazuje dovolací súd na § § 193 CSP, podľa ktorého je súd viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

96. Podľa § 194 ods.1 a 2 CSP otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť. Ak bolo o otázke podľa odseku 1 rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia.

97. Dovolací súd s poukazom na citované ustanovenia CSP o prejudicialite konštatuje, že posúdenie otázky, či konanie žalobkyne naplnilo znaky úmyselného trestného činu voči poručiteľovi nepatrí do kompetencie civilného súdu, keďže uvedená otázka patrí orgánom činným v trestnom konaní a trestnému súdu (§193 CSP), teda patrí do právomoci orgánov činných v trestnom konaní. Z uvedených dôvodov nemôže dovolací súd dovolateľkami položenú otázku posúdiť ani prejudiciálne, preto ju vyhodnocuje ako neprípustnú.

98. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1., 2., 3. vo vzťahu k uplatneným dovolacím dôvodom § 420 f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP bolo odôvodnené

pripustnými dôvodmi a preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu v súlade s § 449 ods.1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie pretože dovolanie bolo vo vyššie uvedenom rozsahu nielen prípustné ale i dôvodné.

99. Záverom dovolací súd dáva do pozornosti odvolaciemu súdu, že v prvom výroku rozsudku z 26. februára 2020 rozhodol tak, že potvrdil len pôvodné znenie výroku rozsudku súdu prvej inštancie (bez následnej opravy v znení opravného uznesenia), čím prišlo k pochybeniu, ktoré je zároveň zrušujúcim výrokom tohto uznesenia odstránené.

100. Podľa § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

101. V súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, dovolací súd už nerozhodoval o žiadosti dovoľateľiek o odklad právoplatnosti rozsudku krajského a okresného súdu.

102. O trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v súlade s § 453 ods.3 CSP.

103. Uznesenie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.